

ὄχι μόνον δὲν ἐματαιώσαν τὴν δίκην, ὄχι μόνον δὲν ἐνήργησαν καλῶς τὴν διαδικασίαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων δὲν ἐκινήθησαν νὰ ἀποσοβήσουν τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν, ἐνῶ αὕτη ἦτο δυνατὴ. Τέλος ὁ Κρίτων συμπεραίνει ὅτι ἔπρεπεν ἤδη νὰ εἶχε ληφθῆ ἀπόφασις περὶ ἀποδράσεως κατὰ τὴν ἐρχομένην νύκτα. διότι τυχὸν βραδύτης θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ ἀνεπανόρθωτον.

Περίληψις.— Ἐπειδὴ κατὰ τὸν Κρίωνα ἡ ἄρνησις τῆς φυγῆς τοῦ Σωκρ. προδίδει α) ἐχθρότητα πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, β) ἔλλειψιν στοργῆς πρὸς τὰ τέκνα του, γ) ἔλλειψιν ἀγάπης πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ φίλους του καὶ δ) ἔλλειψιν φιλοτιμίας διὰ τὸ προσαπτόμενον ὄνειδος εἰς ἀμφοτέρους, ἐπιβάλλεται αὐτονυκτὶ ἡ ἀπόδρασις.

Γ' ΠΛΟΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

ΣΩΚ. ὦ φίλε Κρίτων,
ἡ προθυμία σου
πολλοῦ ἀξία (ἐστὶ),
εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἶη·
εἰ δὲ μή, ὅσω μείζων (ἐστὶ),
τοσοῦτω χαλεπωτέρα (ἐστὶ).

Χρὴ οὖν σκοπεῖσθαι ἡμᾶς,
εἴτε πρακτέον ταῦτα
εἴτε μή.
ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν,
ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοιοῦτός (εἶμι),
οἷος τῶν ἐμῶν

μηδενὶ ἄλλω πείθεσθαι
ἢ τῷ λόγῳ,

ὅς ἂν μοι φαίνηται βέλτιστος
λογιζομένῳ.
τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἔλεγον
ἐν τῷ ἔμπροσθεν,
οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν,
ἐπειδὴ μοι γέγονεν
ἡδε ἡ τύχη,
ἀλλὰ σχεδὸν τι
φαίνονται μοι ὅμοιοι
καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ,
οὕσπερ καὶ πρότερον·
ῶν (λόγων),

Ἄγαπητέ Κρίτων,
ὁ πρὸς σωτηρίαν ζῆλός σου
(εἶναι) πολὺ ἀξιόλογος,
ἐὰν ἐστηρίζετο εἰς κάποιαν λογικὴν
[βάσιν·
ἄλλως, ὅσον μεγαλῦτερος (εἶναι),
τόσον δυσκολώτερον δύναται νὰ ἰ-
[κανοποιηθῇ.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν ἡμεῖς,
ἂν πρόπη νὰ πράξωμεν αὐτὰ
ἢ ὄχι.

Διότι ἐγὼ ὄχι μόνον τώρα,
ἀλλὰ καὶ πάντοτε τοιοῦτος (εἶμαι),
ὥστε ἐκ τῶν τριῶν ψυχικῶν μου
[στοιχείων

εἰς οὐδὲν ἄλλο νὰ ὑπακούω
παρὰ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρ-
[θοῦ λόγου,

ὁ ὁποῖος θὰ μοῦ ἐφαίνετο ἄριστος,
ὅταν ἐξετάζω λογικῶς (ἐν πράγματι).
Τοὺς δὲ λόγους τοὺς ὁποίους ἐπρέ-
εἰς τὸ παρελθόν, [σβευον

δὲν δύναμαι τώρα νὰ ἀπορρίψω,
ἐπειδὴ μὲ ἔχει εὖρει
αὕτη ἐδῶ ἡ συμφορά,
ἀλλὰ σχεδὸν κάπως
μοῦ φαίνονται ὅμοιοι

καὶ τοὺς ἰδίους παραδέχομαι καὶ
[ἐκτιμῶ,
τοὺς ὁποίους ἀκριβῶς καὶ προηγου-
[μένως·
ἀπὸ αὐτοὺς δὲ (τοὺς λόγους),

ἐὰν μὴ ἔχωμεν λέγειν
 βελτίω ἐν τῷ παρόντι,
 εὔλοσι,
 ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγχωρήσω,
 οὐδ' ἂν ἡμᾶς μορμολύττηται
 ἢ τῶν πολλῶν δύναμις
 πλείω (μορμολύκεια)
 τῶν νῦν παρόντων
 ὡσπερ παιῖδας
 ἐπιπέμπουσα δεσμούς
 καὶ θανάτους
 καὶ ἀφαιρέσεις χρημάτων.
 πῶς οὖν ἂν σκοποίμεθα

μετριώτατα αὐτά;
 εἰ πρῶτον μὲν ἀναλάβοιμεν
 τοῦτον τὸν λόγον,
 ὃν σὺ λέγεις
 περὶ τῶν δοξῶν,
 πότερον καλῶς ἐλέγετο
 ἐκάστοτε ἢ οὐ,
 ὅτι ταῖς μὲν τῶν δοξῶν

δεῖ προσέγειν τὸν νοῦν,
 ταῖς δὲ οὐ;
 ἢ πρὶν μὲν δεῖν
 ἀποθνήσκειν ἐμὲ
 καλῶς ἐλέγετο,
 νῦν δὲ ἄρα
 ἐγένετο κατάδηλος,
 ὅτι ἄλλως ἐλέγετο
 ἔνεκα λόγου,
 ἦν δὲ ὡς ἀληθῶς
 παιδιὰ καὶ φλυαρία;
 ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγε
 ἐπισκέψασθαι, ὦ Κρίτων,
 κοινῇ μετὰ σοῦ,
 εἰ τί μοι φανεῖται
 ἀλλοιότερος,
 ἐπειδὴ ὧδε ἔχω,

ἢ ὁ αὐτός,
 καὶ ἐάσομεν χαίρειν

ἢ πεισόμεθα αὐτῷ.

ἐὰν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ λέγωμεν
 (κανένα) καλλίτερον ἐπὶ τοῦ πα-
 νὰ εἶσαι βέβαιος, [ρόντος,
 ὅτι δὲν θὰ συμφωνήσω μαζί σου,
 οὔτε καὶ ἂν μᾶς ἐκφοβίζῃ
 ἢ δύναμις τῶν πολλῶν
 μὲ περισσότερα (φόβητρα)
 ἀπὸ τὰ παρόντα τώρα (κακά),
 ὡσὰν ἀκριβῶς νὰ εἶμεθα παιδιά,
 ἐπαπειλοῦσα φυλακίσεις
 καὶ θανάτους
 καὶ δημεύσεις περιουσιῶν.

Πῶς λοιπὸν θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ
 [ἐξετάσωμεν

ὀρθότατα αὐτά;
 Ἐὰν πρῶτον μὲν ἀναθεωρήσωμεν
 ἐκεῖνον τὸν λόγον,
 τὸν ὁποῖον σὺ προβάλλεις
 περὶ τῶν δοξασιῶν (τῶν ἀνθρώπων),
 ποῖον ἐκ τῶν δύο ὀρθῶς ἐλέγετο
 εἰς ἐκάστην συζήτησιν ἢ ὄχι,
 ὅτι δηλ. εἰς ἄλλας μὲν ἐκ τῶν δο-
 [ξασιῶν

πρέπει νὰ δίδωμεν προσοχὴν
 εἰς ἄλλας δὲ ὄχι;
 ἢ, προτοῦ μὲν νὰ παρουσιασθῇ ἀ-
 νὰ ἀποθάνω ἐγώ, [νάγκη
 ὀρθῶς ἐλέγετο,
 τώρα ὁμῶς, ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν
 ἔγινεν ὀλοφάνερον [ύστερων,
 ὅτι ἀσκόπως ἐλέγετο,
 χάριν δηλαδὴ συζητήσεως,
 ἦτο ὁμῶς εἰς τὴν πραγματικότητα
 ἀστειότης καὶ φλυαρία;
 Ἐπιθυμῶ δὲ ἐγὼ τοῦλάχιστον
 νὰ ἐξετάσω, Κρίτων,
 ἀπὸ κοινοῦ μαζί σου,
 ἐὰν θὰ μοῦ παρουσιασθῇ κατὰ τι
 διαφορετικώτερος,
 ἐπειδὴ εὐρίσκομαι εἰς αὐτὴν τὴν κα-
 [τάστασιν,

ἢ ὁ ἴδιος,
 καὶ θὰ (τὸν) ἀφήσωμεν νὰ πάη στὸ
 [καλὸ

ἢ θὰ ὑπακούσωμεν εἰς αὐτόν.

Ἐλέγετο δέ, ὡς ἐγώμαι,
 ἐκάστοτε
 ὧδε πως
 ὑπὸ τῶν οἰομένων
 λέγειν τι,
 ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον,
 ὅτι τῶν δοξῶν,
 ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι,
 δέοι τὰς μὲν
 περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι,
 τὰς δὲ μή·
 τοῦτο πρὸς θεῶν, ὦ Κρίτων,
 οὐ δοκεῖ σοι
 καλῶς λέγεσθαι;
 σύ γάρ,
 ὅσα γε τάνθρώπειά (ἐστίν),
 ἐκτὸς εἶ
 τοῦ μέλλειν
 ἀποθνήσκειν αὔριον,
 καὶ οὐκ ἂν σὲ παρακρούοι
 ἢ παροῦσα ζυμφορά·
 σκόπει δὴ·
 οὐ δοκεῖ σοι
 ἱκανῶς λέγεσθαι,
 ὅτι οὐ χρῆ τιμᾶν
 πάσας τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλὰ τὰς μὲν (χρῆ τιμᾶν),
 τὰς δ' οὐ;
 οὐδὲ πάντων,
 ἀλλὰ τῶν μὲν (χρῆ τιμᾶν),
 τῶν δ' οὐ;
 τί φῆς;
 ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;
 ΚΡ. καλῶς (λέγεται).
 ΣΩΚ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς
 (χρῆ) τιμᾶν,
 τὰς δὲ πονηρὰς μή;
 ΚΡ. Ναί.
 ΣΩΚ. Χρησταὶ δὲ οὐκ (εἶσι)
 αἱ τῶν φρονίμων,

Ἐλέγετο δέ, ὅπως ἐγὼ νομίζω,
 εἰς ἐκάστην συζήτησιν
 ὡς ἐξῆς περίπου
 ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι φαντάζονται
 ὅτι λέγουν κάτι σπουδαῖον,
 ὅπως ἀκριβῶς τώρα δὲ ἐγὼ ἔλεγον,
 ὅτι δηλαδή ἐκ τῶν δοξασιῶν,
 τὰς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι παραδέχον-
 εἶναι ἀνάγκη ἄλλας μὲν [ται,
 νὰ ἐκτιμῶμεν,
 ἄλλας δὲ ὄχι·
 τοῦτο δι' ὄνομα τῶν θεῶν, Κρίτων,
 δὲν σοῦ φαίνεται
 ὅτι ὀρθῶς ἐλέγετο;
 (Δύνασαι νὰ ἀπαντήσης ὀρθῶς),
 διότι σύ,
 καθ' ὅσον δύναται τις νὰ κρίνη ἀπὸ τὰ
 συμβαίνοντα συνήθως εἰς τοὺς
 [ἀνθρώπους,
 εὐρίσκεσαι ἐκτὸς (τοῦ κινδύνου)
 τοῦ νὰ πρόκηται
 νὰ ἀποθάνῃς αὔριον,
 καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ σὲ
 παρασύρῃ εἰς παραλογισμοὺς
 ἢ παροῦσα συμφορά·
 σκέψου λοιπὸν·
 δὲν σοῦ φαίνεται
 ὅτι ὀρθῶς ἐλέγετο,
 ὅτι δὲν πρέπει νὰ τιμᾶ (κανεῖς)
 ὅλας τὰς δοξασίας τῶν ἀνθρώπων,
 ἀλλ' ἄλλας μὲν (πρέπει νὰ τιμᾶ),
 ἄλλας δὲ ὄχι;
 Οὔτε καὶ ὅλων (τῶν ἀνθρώπων),
 ἀλλ' ἄλλων μὲν (πρέπει νὰ τιμᾶ),
 ἄλλων δὲ ὄχι;
 Τί λέγεις;
 Αὐτὰ δὲν λέγονται ὀρθῶς;
 Ὅρθῶς (λέγονται).
 Λοιπὸν τὰς μὲν ὀρθὰς
 (πρέπει) νὰ τιμᾶ (κανεῖς),
 τὰς δὲ ἐσφαλμένας ὄχι;
 Ναί.
 Ὅρθαι δὲ δὲν (εἶναι)
 αἱ (δοξασίαι) τῶν φρονίμων,

πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων; ἔσφαλμένοι δὲ αἱ (δοξασίαι) τῶν
ἀφρόνων;
ΚΡ. Πῶς δ' οὐ; Πῶς ὄχι;

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—*ῥοφ* ἀναφ. ἀντων. (*ῥοος-ῥοη-ῥοον*). *τοσοῦτω* δεικτ. ἀντων. *τοσοῦτος*—*τοσαύτη*—*τοσοῦτο(ν)*. *μείζων* ἐπίθ. συγκρ. βαθ. (*μέγας-μείζων-μέγιστος*). *σκοπεῖσθαι* ἀπαρ. ἔνεστ. τοῦ *σκοπέομαι* -οῦμαι, *ἐσκοποῦμην*, *σκέψομαι*, *ἐσκεψάμην*, *ἐσκεμμαι*. *πρακτέον* ρημ. ἐπίθ. *ἰσοδυναμοῦν* μετὰ τὸ *δεῖ*+ἀπαρ. (*δεῖ πράττειν*). *βέλτιστος* ἐπίθ. ὑπερθ. βαθμ. (*ἀγαθὸς βελτίων-βέλτιστος*). τῶν ἐμῶν οὐδ. *ἐκβαλεῖν* ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *ἐκβάλλω*. *γέγονεν* παρακ. τοῦ *γίγνομαι* καὶ τοῦ *εἰμί*. ὡν ἀναφ. ἀντων. (*ῥο-ῥῆ-ῥο*) αὕτη ἐν ἀρχῇ προτάσεως ἐρμηνεύεται δεικτικῶς, *βελτίω* ἢ *βελτίονα* ἐπίθ. συγκρ. βαθμ. (*ἀγαθὸς-βελτίων-βέλτιστος*). *ἴσθι* προστ. παρακ. τοῦ *οἶδα* μετὰ σημ. ἔνεστ. *ἤδη* καὶ *ἤδειν*, *εἰδήσω* καὶ *εἴσομαι*. *εὐ* τροπικὸν ἐπίρρ. (*εὐ-ἄμεινον-ἄριστα*). *ξυγχωρήσω* μέλλ. τοῦ *ξυγχωρέω* -ῶ=συμφωνῶ. *πλείω* καὶ *πλείονα* ἐπίθ. συγκρ. βαθμ. (*πολύς-πλείων-πλείστος*). *μορμολύττηται* ὑποτ. ἔνεστ. τοῦ *μορμολύττομαι*=ἐκφοβίζω μετὰ *μορμολύκειον*. ἄλλως τροπ. ἐπίρρ.=ματαίως, ἀσκόπως, ὡς ἐπίρρ. ἐπιτατ. *ἐπισκέψασθαι* ἀπαρ. ἀορ. α' τοῦ *ἐπισκοποῦμαι*=ἐξετάζω, φανεῖται μέλλ. τοῦ *φαίνομαι*. *ἔασομεν* μέλλ. τοῦ *ἔάω* -ῶ=ἀφήνω. *πεισόμεθα* μέλλ. τοῦ *πείθομαι*. *πως* τροπικὸν ἐπίρρ. *ἐγῶμαι* (*ἐγὼ+οἶμαι*) κρᾶσις. *εἰ* ἔνεστ. τοῦ *εἰμί* (β' πρόσ.). *σκόπει* προστ. ἔνεστ. τοῦ *σκοπέω* -ῶ. *φῆς* καὶ *φῆς* ἔνεστ. τοῦ *φημί* (β' πρόσ.).

Συντακτικά.—*ἀξία* ἔνν. (*ἔστι*) καὶ *ὄχι* (*εἶη*), διότι ἡ σκέψις τοῦ λέγοντος παρίσταται ὡς θετικὴ καὶ ὠρισμένη κρίσις ἔναντι τῆς ἀβεβαιότητος τῆς ὑποθέσεως. *ἀξία* κατηγ. *πολλοῦ* γεν. *ἀξίας*. *εἰ εἶη* (ὑπόθ.) +*ἀξία* (*ἔστι*) (ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος γ' εἴδους δηλῶν ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος· ἡ ἀπόδοσις προηγῆθη χάριν ἐμφάσεως. *εἰδὲ μὴ* (μετὰ τινος ὀρθότητος *εἶη*), *ῥοφ μείζων* (*ἔστι*), *τοσοῦτω χαλεπωτέρα* (*ἔστι*). *ῥοφ*—*τοσοῦτω* δοτ. ποσοῦ. *μείζων*—*χαλεπωτέρα* κατηγ. *σκοπεῖσθαι* ὑποκ. τοῦ *χρή*. *ἡμᾶς* ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. *εἴτε πρακτέον* (*ἔστι*) *εἴτε μὴ* (*πρακτέον ἔστι*) διμελῆς πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ *σκοπεῖσθαι*, ὡς *ἐγώ...* σίτιολ. πρότ. συνδέουσα παρατακτικῶς περίοδον. *τοιοῦτός* (*εἰμί*), *οἶος...* *πείθεσθαι* ἀναφ. συμπερασμ. πρότ. (=ὥστε), διότι προηγείται τὸ *τοιοῦτος*. τῶν ἐμῶν γεν. *διαίρ*. ἄλλω ἀντικ. *ἢ τῶ λόγῳ* β' ὄρος συγκρίσεως. *ὅς ἂν φαίνηται* ἀναφ. ὑπόθ. πρότ. *μοί* δοτ. προσωπ. *λογιζομένῳ* χροιν. μετ. *ἐπειδὴ...* *γέγονεν* αἰτιολ. πρότ. *μοι* δοτ. ἠθικῆ. *ἐὰν μὴ ἔχωμεν* (ὑπόθ.) +*εὐ ἴσθι* (ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος δ' εἴδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. *βελτίω* (λόγον) σύστοιχον ἀντικ. *ὅτι οὐ μὴ* .. εἰδ. πρότ. ὡς ἀντικ. τοῦ *ἴσθι* (αἱ δύο ἀρνήσεις *οὐ μὴ* δηλοῦν ἔντονον ἀρνησιν). *σοι* ἀντικ. οὐδ' *ἂν πλείω...* ἔνδοτ. πρότ. *πολλῶν* γεν. ὑποκειμ. *ἡμᾶς* α' ἀντικ. τοῦ *μορμολύττηται*. *πλείω* β' σύστοιχον ἀντικ. (*μορμολύκεια*). τῶν παρόντων β' ὄρος συγκρίσεως. *δεσμούς-θανάτους...* ἐτέθη πληθυντ. πρὸς ἔμφασιν σκληρότητος καὶ ποικιλίας κακῶν. *ἐπιπέμπουσα* τροπ. μετ. *πῶς ἂν σκοποῖμεθα* εὐθεῖα ἐρωτημ. πρότ. *εἰ ἀναλάβοιμεν* (ὑπόθ.) +*ἂν σκοποῖμεθα* (ἀπόδ.) ὑπόθ. λόγος γ' εἴδους δηλῶν ἀπλήν σκέψιν τοῦ λέγοντος. *πότερον*—ἢ διμελῆς πλαγία ἐρωτημ. πρότ. *ὅτι ταῖς μὲν...* *δεῖ* εἰδ. πρότ. ὡς ἐπεξηγήσις τοῦ *καλῶς ἐλέγετο*. *προσέχειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖ*. (*ἡμᾶς*) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. *ταῖς μὲν*—*ταῖς δὲ* ἀντικ. τῶν *δοξῶν* γεν. *ἔλαιρ*. *πρὶν ἐμέ...* χροιν. πρότ. *δεῖν* ὑποκ. τοῦ *ἐλέγετο*. *ἀποθνήσκειν* ὑποκ. τοῦ *δεῖν*. *ἐμέ* ὑποκ. τοῦ *ἀποθνήσκειν*. *ὅτι ἐλέγετο* εἰδ. πρότ. *ἔνεκα λόγον* τελικὸν αἰτιῶν (ἐπεξηγήσις εἰς τὸ ἄλλως). *παιδιά*—*φλυαρία* κατηγ. *εἰ φανεῖται ἢ ὁ αὐτός* διμελῆς πλαγία ἐρωτημ. πρότ. *ἄλλοιότερος*—*ὁ αὐτός* κατηγ. *τι* αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. *ἐπειδὴ...* *ἔχω* αἰτιολ. πρότ. (*εἰ*) *ἔασομεν ἢ πεισόμεθα* διμελῆς πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ὡς *ἐγῶμαι* ἀναφ. πρότ. ὑπὸ τῶν οἰομένων

ποιητικόν αἴτιον. ὅτι... δύο εἶδ. πρότ. ὡς ἐπεξήγησις τοῦ ἐλέγετο (κατ' εὐκτικήν πλαγίου λόγου, διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἱστορικοῦ χρόνου). τῶν δοξῶν γεν. διαιρετική. περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι ὑποκ. τοῦ δύο. (ἡμᾶς) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. τᾶνθρώπειά (ἐστε) αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. ἂν παρακρούσει δυνητική εὐκτική ἰσοδυναμοῦσα πρὸς μέλλοντα (παρακρούσει) ἐσφαλμένως τὸ βιβλίον ἔχει ὀριστικήν. ὅτι οὐ χρη εἶδ. πρότ. τιμᾶν ὑποκ. τοῦ χρη. (τινα) ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. καλῶς ἐνν. (λέγεται).

Σχήματα λόγου.—Ἐκβαλεῖν (μεταφορᾶ) ἐκ τῶν πλοίων, τὰ ὅποια ὑφίστανται ἀβαρίας κατὰ τὸν τρικυμιώδη πλοῦν πρὸς ἀποφυγὴν καταποντισμοῦ. οὕσπερ καὶ πρότερον (σχῆμα ἐξ ἀναλόγου) δηλ. ἐπρέσβευον καὶ ἐτίμων. μορμολύττηται (μεταφορᾶ) ἐπὶ τῶν μικρῶν παιδίων πρὸς ἐκφοβισμόν. ἢ πρὶν μὲν ἐλέγετο (εἰρωνεία). ἐνεκα λόγου ἐλέγετο (παρήχησις) ἐδημιουργήθη λογοπαίγνιον ἐκ τῆς διαφόρου σημασίας τοῦ λόγου καὶ ἐλέγετο. παρακρούσει (μεταφορᾶ) ἐκ τῶν ἐμπόρων τῶν κρουόντων τὸν ζυγὸν πρὸς κλοπὴν βάρους ἢ τῶν παλαιστῶν δολίως κρουόντων τὸν πόδα τοῦ ἀντιπάλου πρὸς εὐκόλον νίκην. ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται (εἰρωνεία).

Γνωμικόν.— 4. τοιούτος (εἰμι), οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὅς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται.

Πραγματικά.—πρακτέον οἱ διάλογοι τοῦ Πλάτωνος φέρουν δύο τίτλους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἰς ἀναφέρεται εἰς πρόσωπον (π.χ. Κρίτων) καὶ ὁ δεύτερος εἰς πράγμα (π.χ. περὶ τοῦ πρακτέου, ἠθικός). τὸ πρακτέον τοῦ Σωκρ. ἐξετάζεται οὐχὶ ἀπὸ ἀπόψεως προσωπικῆς ὠφελείας, ἀλλὰ κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον. τοιούτος ὁ Σωκρ. καὶ πάλαι καὶ νῦν παραμένει σταθερὸς εἰς τὰς ἀπόψεις του. ἐμῶν εἶναι τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου, μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ σώματος, ἀλλὰ μόνον τῆς ψυχῆς, τῆς ὁποίας τὰ μόρια κατὰ Πλάτωνα ἦσαν (3), τὸ λογιστικόν, τὸ θυμοειδές καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν. τῷ λόγῳ ὁ Σωκρ. τιμᾷ ἰδιαιτέρως τὸν ὀρθὸν λόγον (λογιστικόν), ὅστις πρέπει νὰ κατευθύνῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται τὸ θυμοειδές (συναισθήματα) καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν (ἐπιθυμίαι). τύχη (μέσης σημασίας) ἢ θανατικὴ καταδίκη. μορμολύττηται αἱ γραῖαι, αἱ μητέρες καὶ αἱ τροφοὶ πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν μικρῶν παιδιῶν, ὅπως ἤσυχάζουν, ἐχρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν Μορμώ ἦτο δὲ αὕτη τέρας μυθικόν, ὅπως καὶ ἡ Λάμια καὶ ἡ Ἐμπουσα (νῦν Μπαμπούλας Ἀράπης-μούτα) ὁ θάνατος ἀποτελεῖ διὰ τὸν Σωκρ. παρόμοιον μορμολύκειον. ἀναλάβοιμεν θὰ γίνῃ ἀνασκόπησις τῶν πορισμάτων τῶν συζητήσεων, εἰς τὰ ὅποια πρὸ τῆς συμφορᾶς συνεφώνουν, ὅπως ἀποκρουσθῆ ἢ ἐπήρεια τοῦ Κρίτωνος ὑπὸ τῆς γνώμης τῶν πολλῶν. παιδιὰ καὶ φλυαρία ὁ Σωκρ. δίδει τόνον σοβαρότητος καὶ ἀκολουθίας, εἰς ὅσα κατὰ τὴν ζωὴν του ἐδίδασκε, δηλ. ὑπακοῆς εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος μέχρι θανάτου. ὡς εἶπω πρόκειται νὰ ἀποθάνω. ὁ αὐτός ὅπως ἐφαίνετο καὶ πρὸ τῆς θανατικῆς καταδίκης. ὅπῃ τῶν οἰομένων ὁ Σωκρ. ἐννοεῖ τὸν ἑαυτόν του. τῶν δοξῶν ἤδη ἄρχεται ἢ περὶ δοξῶν συζητήσις, εἰς ἣν τόσον προσκεκολλημένος εἶναι ὁ Κρίτων. ὅσα γε τᾶνθρώπεια μολονότι τὸ τέρμα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι ἄδηλον, ὅμως κατὰ πᾶσαν ἀνθρωπίνην πιθανότητα ὁ Κρίτων, ὢν ἐκτὸς κινδύνου θανάτου, θὰ κρίνῃ ὀρθότερον. οὐχ ἰκανῶς ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ Σωκρατικὴ λεγομένη μέθοδος, καθ' ἣν δι' ἐπιδεξίων ἐρωτήσεων ἐκμαιεύεται ἢ εὐνοϊκῆ ἀπόκρισις τοῦ ἀντιπάλου ὑπὲρ τοῦ ἐρωτῶντος. Ἡ μέθοδος αὕτη τελεῖται δι' ἐπαγωγικοῦ συλλογισμοῦ (ἐπαγωγή), καθ' ἣν διὰ παραδειγμάτων ἀπὸ τὰ ἀπλᾶ, τὰ ἐπὶ μέρους, τὰ γνωστά καὶ τὰ συγκεκριμένα φθάνομεν εἰς τὰ σύνθετα, τὰ γενικά, τὰ ἄγνωστα καὶ τὰ ἀφηρημένα. Ἡ μέθοδος τοῦ Σωκρ. διακρίνεται εἰς δύο μέρη 1) τὸ ἀρηγεῖκόν, καθ' ὃ ἐμφανίζεται τὸ πρόβλημα εἰς τὴν

συνείδησιν τῶν συζητητῶν, ἐρευνῶνται αἱ γνῶμαι ἀμφοτέρων καὶ ἀποδεικνύεται ἀδαιῆς ὁ ἀντίπαλος. (Σωκρατικὴ εἰρωνεία) καὶ 2) τὸ θετικόν, καθ' ἃ διαλογικῶς καὶ ἐπαγωγικῶς ἄγονται εἰς τὴν ὀρθὴν λύσιν καὶ εὐρεσιν τοῦ ζητουμένου (μαιευτικὴ).

Τῆς μεθόδου ταύτης δεινὸς χειριστὴς ἦτο ὁ Σωκρ., ἀποδεικνύων ἀμαθεῖς τοὺς τότε νομιζομένους σοφοὺς καὶ καλλιεργῶν οὕτω τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν σοφίαν, τὴν ἀρετὴν καὶ ἐν γένει τὸν γνήσιον καὶ ἀληθῆ βίον.

Χαρακτηρισμός.— Ὁ Σωκρ. ἐμφανίζεται ὡς ἄνθρωπος ἠθικῶν ἀρχῶν, χαρακτήρ σταθερὸς καὶ ἀδαμάντινος, τὸν ὁποῖον οὐδὲν δύναται νὰ πτοήσῃ πρὸ τοῦ καθήκοντος.

Νόημα.— Ὁ Σωκράτης, θαυμάσας τὸν μακάριον ζῆλον τοῦ Κρίτωνος καὶ ἀκούσας μὲ προσοχὴν τὰς συμβουλὰς καὶ τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ, βραδέως καὶ ἀξιοπρεπῶς λαμβάνει τὸν λόγον καὶ τονίζει, ὅτι ἡ προθυμία του εἶναι ἀξιόλογος ἐφ' ὅσον στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ἀλλῶς καταντᾷ δυσάρεστος. Ὅθεν προτείνει νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀποδράσεως συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον διαρκῶς κατὰ τὸ παρελθὸν συνεβουλεύετο καὶ ὄχι νὰ ἀπορρίψῃ αὐτόν, ἐπειδὴ εἶναι προσωπικὴ ἢ συμφορὰ. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Σωκράτης εἶναι τόσο βαθέω προσηλωμένος εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὥστε νὰ μὴ πτοῖται ἀπὸ τὴν δύναμιν τῶν πολλῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπισείουν ὡς φόβητρον φυλακίσεις, θανάτους καὶ δημεύσεις περιουσιῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης ἐρωτᾷ τὸν Κρίτωνα, ἂν ἰσχύῃ ἀκόμη ἡ ἀρχή, ὅτι ἄλλας μὲν ἐκ τῶν δοξασιῶν πρέπει νὰ τιμοῦν, ἄλλας δὲ ὄχι, ὅπως εἰς τὸ παρελθὸν παρεδέχοντο, ἐκτὸς ἐὰν πρέπη νὰ ἀλλάξουν ἀπόψεις καὶ θεωρήσουν, ὅτι τὰ τότε λεγόμενα ἦσαν φλυαρία καὶ ἀστεία καὶ ὅτι τώρα οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουν, ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ θανατωθῇ ὁ πρεσβεύων αὐτά. Ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν, ὅτι ὁ ὀρθὸς λόγος συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποδράσεως, θὰ ἀποφασίσουν ταύτην, ἀλλῶς θὰ ὑποκύψουν εἰς τὸ μοιραῖον.

Γενομένης δὲ διαλογικῆς συζητήσεως περὶ δοξασιῶν τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σωκράτης ζητεῖ νὰ κρίνῃ ὁ Κρίτων ψυχραιμότερον αὐτοῦ περὶ τούτων, ὁ δὲ Κρίτων ἀναγκάζεται ἐν στιχομυθίᾳ νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι μόνον αἱ δοξασίαι τῶν σωφρόνων πρέπει νὰ τιμῶνται, τῶν δὲ ἀνοήτων νὰ περιφρονοῦνται.

Περίληψις.— α) Ὁ Σωκράτης προτείνει νὰ διεξαχθῇ συζήτησις περὶ τῆς ἀποδράσεως κατὰ πόσον αὕτη συμφωνεῖ πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὃν ἐξαιρέτως τιμᾷ καὶ β) γενομένης διαλογικῆς περὶ δοξῶν συζητήσεως, ἐδείχθη, ὅτι πρέπει νὰ τιμῶνται μόνον αἱ δόξαι τῶν σωφρόνων ἀνθρώπων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7.

ΣΩΚ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ
τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο;
γυμναζόμενος ἀνήρ

καὶ τοῦτο πράττων
πότερον προσέχει τὸν νοῦν
ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ
καὶ δόξῃ
παντὸς ἀνδρός,

Ἐλα λοιπόν, πῶς πάλιν
τὰ ἀκόλουθα (ζητήματα) ἐκρίνοντο;
Ἐὰν δηλ. (ἓνας) ἄνθρωπος γυμνά-
ζεται

καὶ τοῦτο ἔχη ὡς κύριον ἔργον,
ποῖον ἐκ τῶν δύο δίδει προσοχὴν
εἰς τὸν ἐπαινον καὶ τὴν ἐπίκρισιν
καὶ τὴν δόξασίαν (περὶ γυμναστικῆς)
κάθε ἀνθρώπου,

ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου,
ὅς ἂν τυγχάνη ὢν
ἰατρός ἢ παιδοτρίβης;
ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.
ΣΩΚ. Οὐκοῦν χρὴ
φοβεῖσθαι τοὺς φόγους
καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους
τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου,

ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Δῆλα δὴ (ἐστὶ).

ΣΩΚ. Ταύτη ἄρα
αὐτῷ πρακτέον
καὶ γυμναστέον
καὶ ἐδεστέον
καὶ ποτέον,
ἢ ἂν δοκῇ
τῷ ἐνί, τῷ ἐπιστάτῃ

καὶ τῷ ἐπαίοντι μᾶλλον
ἢ ἢ (ἂν δοκῇ)
ξύμπασιν τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα (ἀληθῆ).

ΣΩΚ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ
τῷ ἐνί καὶ ἀτιμάσας
τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους αὐτοῦ,

τιμήσας δὲ
τοὺς λόγους τῶν πολλῶν
καὶ μηδὲν ἐπαϊόντων,
ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩΚ. Τί δ' ἐστὶ
τὸ κακὸν τοῦτο;
καὶ ποῖ τείνει,
καὶ εἰς τί τῶν

τοῦ ἀπειθοῦντος (τείνει);

ΚΡ. Δῆλόν (ἐστὶν), ὅτι
(τείνει) εἰς τὸ σῶμα
τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩΚ. Καλῶς λέγεις.
οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὡς Κρίτων,
οὕτως (ἔχει),

ἢ ἐνὸς μόνου, δηλαδὴ ἐκείνου,
ὁ ὁποῖος συμβαίνει τυχόν νὰ εἶναι
ἰατρός ἢ γυμναστής;
Ἐνὸς μόνου.

Λοιπὸν ἔχει ὑποχρέωσιν
νὰ φοβῆται τὰς ἐπικρίσεις
καὶ νὰ παραδέχεται τοὺς ἐπαίνους
τοὺς (προερχομένους) ἀπὸ τὸν ἕνα
[ἐκείνον,
καὶ ὄχι τοὺς (προερχομένους) ἀπὸ
[τοὺς πολλούς.

(Εἶναι) φανερὰ βέβαια.

Ἔτσι λοιπὸν
πρέπει νὰ πράττῃ αὐτὸς
καὶ πρέπει νὰ γυμνάζεται
καὶ πρέπει νὰ τρώγῃ
καὶ πρέπει νὰ πίνῃ,
ὅπως τυχόν φαίνεται καλὸν
εἰς τὸν ἕνα, δηλαδὴ εἰς τὸν ἐπιμε-
[λητὴν του

καὶ τὸν ἐπιστήμονα μᾶλλον,
παρὰ ὅπως (φαίνεται καλὸν)
εἰς ὅλους γενικῶς τοὺς ἄλλους.

Εἶναι αὐτὰ (ἀληθῆ).

ἔχει καλῶς. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ
εἰς τὸν ἕνα καὶ (ἐὰν) περιφρονήσῃ
τὴν γνώμην καὶ τοὺς ἐπαίνους αὐ-
[τοῦ,

ἀντιθέτως δὲ (ἐὰν) τιμήσῃ
τὰς ὑποδείξεις τῶν πολλῶν
καὶ μηδὲν γνώριζόντων καλῶς,
ἄρα γε κανὲν κακὸν δὲν θὰ πάθῃ;

Πῶς ὄχι;

Ποῖον δὲ εἶναι

αὐτὸ τὸ κακόν;

Καὶ ποῦ ὀδηγεῖ,

καὶ εἰς ποῖον ἐκ τῶν στοιχείων
[τῆς ζωῆς

τοῦ παρακούοντος (ἀναφέρεται);

(Εἶναι) φανερόν, ὅτι

(ἀναφέρεται) εἰς τὸ σῶμα

διότι τοῦτο τελείως καταστρέφει

Ἄρθῶς λέγεις.

Λοιπὸν καὶ τὰ ἄλλα, Κρίτων,

ἔτσι (ἔχουν),

ἵνα μὴ διώμεν πάντα,
καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων
καὶ ἀδίκων
καὶ αἰσχροῶν καὶ καλῶν
καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν,
περὶ ὧν νῦν
ἡ βουλή ἡμῖν ἐστὶ,
πότερον τῇ δόξῃ τῶν πολλῶν

δεῖ ἡμᾶς ἐπεσθαι
καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν
ἢ τῇ τοῦ ἑνός,
εἰ τίς ἐστὶν ἐπαῖων,
ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι

καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον
ἢ ζῦμπαντας τοὺς ἄλλους;
ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν,

διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο
καὶ λωβησόμεθα,
ὃ τῷ μὲν δικαίῳ
βέλτιον ἐγίγνετο,
τῷ δὲ ἀδίκῳ
ἀπώλλυτο.
ἢ οὐδὲν ἐστὶ τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ᾧ Σώκρατες,
(εἶναί τι τοῦτο).

διὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμεν λεπτομε-
[ρῶς δλα,
καὶ ἐπομένως καὶ περὶ τῶν δικαίων
καὶ ἀδίκων
καὶ τῶν ἀσχήμων καὶ τῶν ὠραίων
καὶ τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν,
περὶ τῶν ὁποίων αὐτὴν τὴν στιγμὴν
ἡμεῖς σκεπτόμεθα,
ποῖον ἐκ τῶν δύο τὴν γνώμην τῶν
[πολλῶν

πρέπει ἡμεῖς νὰ ἀκολουθῶμεν
καὶ νὰ φοβούμεθα αὐτὴν
ἢ τὴν (γνώμην) τοῦ ἑνός,
ὁποῖος τυχὸν εἶναι ἐπιστήμων,
τὸν ὁποῖον πρέπει καὶ νὰ ἐντρεπώ-
[μεθα

καὶ νὰ φοβούμεθα περισσότερο
παρὰ ὅλους μαζί τοὺς ἄλλους;
Διότι αὐτὸν εἰάν δὲν θὰ ἀκολουθή-
[σωμεν,

θὰ καταστρέψωμεν ἐκεῖνο
καὶ θὰ (τὸ) βλάψωμεν,
τὸ ὁποῖον διὰ μὲν τῆς δικαιοσύνης
ἐλέγετο ὅτι γίνεται καλύτερον,
διὰ δὲ τῆς ἀδικίας
ἐλέγετο ὅτι καταστρέφεται.

Ἡ (μήπως) αὐτὸ δὲν ἔχει καμμίαν
[ἀξίαν;
Ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω, Σω-
[κράτη,
(ὅτι αὐτὸ ἔχει μεγάλην ἀξίαν).

Γραμματικὰ—Σημασιολογικά.—*φέρε* προστ. ἐνεστ. τοῦ *φέρω*
ἰσοδυναμοῦσα πρὸς μόριον παρακελευσματικὸν (ἔλα), ὅπως τὸ *ἄγε*,
ἴθι. ταύτη τροπ. ἐπίρρ.=ἔτσι. *πρακτέον*—*γυμναστέον*—*ἐδεστέον*—*ποτέον*
ρημ. ἐπίθ. τῶν ρημ. *πράττω*—*γυμνάζω*—*ἐσθίω*=*τρώγω*, (*ἤσθιον*. *ἔδομαι*,
ἔφαγον, *ἐδήδοκα*) καὶ *πίνω*. (*ἐπινον*, *πίομαι*, *ἔπιον*, *πέπωκα*)· ταῦτα
ἰσοδυναμοῦν μὲ τὸ *δεῖ* *πράττειν* καὶ *γυμνάζεσθαι* καὶ *ἐσθίειν* καὶ *πίνειν*
(πολλαὶ ἐκδόσεις ἔχουν τὸ *γε* μετὰ τὸ *ἐδεστέον* πρὸς δήλωσιν νέας
τάξεως). ἢ ἀναφ. τροπ. ἐπίρρ.=ὅπως. *δοκῆ* ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ *δοκεῖ*. *ἐπι-*
στάτης (ἐκ τοῦ *ἐπίσταμαι*)=ἐπιμελητής. *ἐπαῖων* μετ. ἐνεστ. τοῦ *ἐπαῖω*=
ἐννοῶ, εἶμαι γνώστης. *εἶεν* ἐπίρρ. μόριον καὶ (*εἶλα*) δηλωτικὸν μεταβά-
σεως ἐκ τοῦ ἑνός θέματος εἰς ἄλλο=ἔστω, ἔχει καλῶς. *ἀπειθήσας*
μετ. ἀορ. α' τοῦ *ἀπειθέω* -ᾶ. *πίσεται* μέλλ. τοῦ *πάσχω*, *ἔπασχον*, *πί-*
σομαι, *ἔπαθον*, *πέπονθα*, *ἐπεπόνθειν*. *ποι* τοπ. ἐπίρρ. *τείνει* ἐνεστ. τοῦ
τείνω (=ὀδηγῶ), *ἔτεινον*, *τενῶ*, *ἔτεινα*, *τέτακα*. *διόλλυσι* ἐνεστ. τοῦ *διόλ-*
λυμι (=ἐντελῶς καταστρέφω), *διώλλυν*, *διολλῶ*, *διώλεσα*, *διολώλεκα*, *διω-*
λωλέκειν. *διώμεν* ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ *διέρχομαι*=*διηγοῦμαι*, ἀναφέρω λεπτο-
μερῶς. *ἐπεσθαι* ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ *ἐπομαι* (=ἀκολουθῶ), *εἰπόμην*, *ἔπομαι*,

ἀρχαῖα γυμναστήρια (γυμνάσια) εἶχον ἴδιον ἰατρόν, ἐπιμελούμενον τῆς ὑγείας τῶν γυμναζομένων καὶ καθορίζοντα ἀκόμη τὸ εἶδος καὶ τὸ μέτρον τῶν φαγητῶν καὶ ποτῶν. παιδοτρίβης ἐλέγετο οὕτω ὁ διδάσκαλος τῆς γυμναστικῆς τῶν παιδῶν, γυμναστής δὲ ἐκαλεῖτο ὁ τοὺς ἀθλητὰς γυμνάζων· ἐνίοτε παιδοτρίβης καὶ ἰατρός ἐταυτίζοντο. πρακτέον—γυμνασιέον ἀναφέρονται εἰς τὸν γυμναστήν. ἐδεσιέον—πιυτέον ἀναφέρονται εἰς τὸν ἰατρόν. ἐπιστάτη νοεῖται ὁ παιδοτρίβης. καὶ εἰς τί... δηλ. εἰς τὸ σῶμα ἢ τὴν ψυχὴν ὡς στοιχείων τῆς ζωῆς. ἐκεῖνο δηλ. τὴν ψυχὴν, ἢ ὁποῖα κατὰ γνώμην εἰς τὸ παρελθὸν ἐπιδοκιμασθεῖσαν φθείρεται διὰ τῆς ἀδικίας καὶ βελτιοῦται διὰ τῆς δικαιοσύνης. Ὁ Πλάτων θεωρεῖ τὴν μὲν δικαιοσύνην ὡς ὑγείαν καὶ γονιμότητα τοῦ πνεύματος, τὴν δὲ ἀδικίαν ὡς νόσον αὐτοῦ καὶ οὕτω ἀνατρέπει τὴν πεπλανημένην ἀντίληψιν τῶν σοφιστῶν, ὅτι ἡ ἰσχὺς ἀποτελεῖ ἀρετὴν. Παρόβαλλε τὸ χριστιανικὸν ρητὸν ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ: «Τί γάρ, ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ, ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;». τοῦτο δηλ. ἡ ψυχὴ.

Νόημα.—Ὁ Σωκράτης διὰ παραδείγματος, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὸν γυμναζόμενον ἄνδρα, ἐξαναγκάζει τὸν Κρίτωνα νὰ συμφωνήσῃ: 1) ὅτι ὁ γυμναζόμενος δὲν πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐπαίνους ἢ τὰς κατηγορίας τοῦ πρώτου τυχόντος ἀνθρώπου, ἀλλὰ μόνον τὴν γνώμην τοῦ ἐπιστάτου καὶ ἐπαῖοντος, δηλ. τοῦ εἰδικοῦ θεράποντος, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο ἰατρός ἢ γυμναστής καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τὸν συνεβούλευε τί πρέπει νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ, πῶς πρέπει νὰ γυμνάζεται καὶ τί νὰ πράττῃ καὶ 2) ὅτι εἰς ἡν περὶ τῶν γυμναζομένων δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν γνώμην τοῦ ἐπαῖοντος, ἀλλὰ ἀκολουθήσῃ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν καὶ μηδὲν γνωρίζοντων περὶ τῆς γυμναστικῆς, ἀσφαλῶς θὰ ὑποστῇ σωματικὴν βλάβην ἰκανὴν νὰ καταστρέψῃ ὁλόκληρον τὸ σῶμα.

Ἐφ' ὅσον ταῦτα οὕτως ἔχουν, φυσικὸν εἶναι νὰ συμβαίῃ τὸ αὐτὸ προκειμένου καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ἀσχημῶν καὶ ὠραίων, ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ἢτοι ἐπιβάλλεται καὶ εἰς αὐτὰ νὰ ἀκολουθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ ἐνός, ὁ ὁποῖος θὰ εἶναι ἐπαῖων τούτων καὶ οὐχὶ τῶν πολλῶν, οἱ ὁποῖοι οὐδεμίαν ἰδέαν τούτων ἔχουν.

Περίληψις.—Ὁ περὶ δοξῶν διάλογος ἐξακολουθεῖ, ἀναπτυσσομένου παραδείγματος ἀφορῶντος εἰς τὸ σῶμα γυμναζομένου ἄνδρος, ἐξ οὗ καταδεικνύεται, ὅτι αἱ δόξαι μόνον τῶν ἐπαῖοντων πρέπει νὰ εἶναι σεβασταί, διότι αἱ δόξαι τῶν πολλῶν ἄγουν εἰς ὄλεθρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

ΣΩΚ. Φέρε δὴ,
ἐὰν διολέσωμεν
τὸ γιγνόμενον
ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον,
ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ
(τὸ) διαφθειρόμενον,
πειθόμενοι μὴ τῇ δόξῃ
τῶν ἐπαῖοντων,
ἄρα βιωτόν ἐστιν ἡμῖν
διεφθαρμένου αὐτοῦ;
ἔστι δὲ που

Ἐλα λοιπόν,
ἐὰν ἐντελῶς καταστρέψωμεν
ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον γίνεται
ὑπὸ μὲν τῆς ὑγείας καλύτερον,
ὑπὸ δὲ τῆς νόσου
καταστρέφεται,
ὑπακούοντες ὅχι εἰς τὴν γνώμην
τῶν ἐπιστημόνων,
ἄρα γε ἀξίζει νὰ ζῶμεν ἡμεῖς,
ἐὰν αὐτὸ ἔχη καταστραφῇ;
Εἶναι δὲ, ἂν δὲν ἀπατώμαι,

τοῦτο τὸ σῶμα ἢ οὐχί ;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩΚ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστίν

μετὰ μοχθηροῦ

καὶ διεφθαρμένου σώματος ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩΚ. Ἄλλ' ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν (ἐστίν)

μετ' ἐκείνου διεφθαρμένου,

ᾧ τὸ ἀδίκον μὲν λωβᾶται,

τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν ;

ἢ ἡγούμεθα (εἶναι)

φαυλότερον τοῦ σώματος ἐκεῖνο,

ὅ,τι ποτ' ἐστὶ

τῶν ἡμετέρων,

περὶ ὃ ἐστίν

ἢ τε ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩΚ. Ἄλλὰ τιμώτερον.

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩΚ. Οὐκ ἄρα φροντιστέον ἡμῖν,

ᾧ βέλτιστε, πάνυ οὕτω,

τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς,

ἀλλ' ὅ,τι (ἐρεῖ) ὁ ἐπαῖων

περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων,

ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἢ ἀλήθεια.

ὥστε πρῶτον μὲν

ταύτη

οὐκ εἰσηγεῖ ὀρθῶς

εἰσηγούμενος

δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν

τῆς τῶν πολλῶν δόξης

περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν

καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων

ἀλλὰ μὲν δὴ,

φαίη γ' ἂν τις,

οἱ πολλοὶ οἷοί τέ εἰσιν

ἡμᾶς ἀποκτινύουσι.

ΚΡ. (Ἔστι) δῆλα δὴ καὶ ταῦτα

τοῦτο τὸ σῶμα ἢ ὄχι ;

Ναί.

Ἄρά γε λοιπὸν ἀξίζει νὰ ζῶμεν
[ἡμεῖς

μὲ ἄθλιον

καὶ ἐξηντλημένον σῶμα ;

Οὐδόλως (ἀξίζει νὰ ζῶμεν).

Ἄλλὰ (τότε) λοιπὸν ἀξίζει νὰ ζῶ-
[μεν ἡμεῖς

μὲ κατεστραμμένον ἐκεῖνο,

τὸ ὁποῖον ἢ μὲν ἀδικία βλάπτει,

ἢ δὲ δικαιοσύνη ὠφελεῖ ;

Ἢ νομίζομεν (ὅτι εἶναι)

μικροτέρας ἀξίας ἀπὸ τὸ σῶμα ἐ-
[κεῖνο,

ὅτιδῆποτε εἶναι (τοῦτο)

ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς ζωῆς μας,

μὲ τὸ ὁποῖον ἔχει σχέσιν

καὶ ἢ ἀδικία καὶ ἢ δικαιοσύνη ;

Οὐδόλως (νομίζομεν ὅτι εἶναι αὐτὸ
[μικροτέρας ἀξίας).

Ἄλλὰ πολυτιμώτερον (νομίζομεν
[ὅτι εἶναι).

Πολὺ μάλιστα (πολυτιμώτερον εἶναι).

Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ ἐνδιαφε-
ρώμεθα ἡμεῖς,

φίλτατε, τὸσον πολὺ

τί θὰ εἶπουν οἱ πολλοὶ δι' ἡμᾶς,

ἀλλὰ τί (θὰ εἶπη) ὁ ἐπιστήμων

περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων,

ὁ ἓνας καὶ μάλιστα αὐτὴ ἢ ἀλήθεια.

Ὡστε κατὰ πρῶτον μὲν

εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον

δὲν προτείνεις ὀρθῶς

μὲ τὸ νὰ προτείνης

ὅτι πρέπει ἡμεῖς νὰ ἐνδιαφερώμεθα

διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν

ὡς πρὸς τὰ δίκαια καὶ ἠθικά

καὶ ἀγαθὰ καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων

ἀλλ' ἀσφαλῶς,

θὰ ἠμποροῦσε βέβαια νὰ εἶπη κανεὶς,

οἱ πολλοὶ ἔχουν τὴν δύναμιν

νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν τὴν θανατικὴν

[ποινήν.

(Εἶναι) φανερὰ βέβαια καὶ αὐτὰ

φαίη γὰρ ἄν
(τις), ὦ Σώκρατες.
ΣΩΚ. Ἀληθῆ λέγεις·
ἀλλ', ὦ θαυμάσιε,
οὗτός τε ὁ λόγος,
ὄν διεληλύθαμεν
ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι ὅμοιος

τῷ καὶ πρότερον (λεχθέντι λόγῳ)·

καὶ τόνδε αὖ σκόπει,
εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ,
ὅτι οὐ περί πλείστου ποιητέον

τὸ ζῆν, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩΚ. Ὅτι δὲ τὸ εὖ
καὶ καλῶς καὶ δικαίως (ζῆν)

ταύτῳ ἐστίν,
μένει ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

θὰ ἤμποροῦσε βέβαια νὰ ἰσχυρισθῆ
(κανεῖς) Σωκράτη.

Ἀληθῆ λέγεις·

ἀλλ', καλέ μου φίλε,

καὶ αὐτός ὁ λόγος

τὸν ὁποῖον ἔχομεν διεξαγάγει,

εἰς ἐμὲ τουλάχιστον φαίνεται ὅτι
[εἶναι ὅμοιος

μὲ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος καὶ προηγου-
[μένως (ἐλέχθη)·

καὶ τὸν ἐξῆς (λόγον) πάλιν ἐξέταζε,
ἐὰν ἀκόμη ἰσχύη δι' ἡμᾶς ἢ ὄχι,

ὅτι δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ ἐκτιμᾶ-
[μεν εἰς μέγιστον βαθμὸν

τὸ (ἀπλῶς) ζῆν, ἀλλὰ τὸ ἠθικῶς ζῆν.

Μάλιστα ἰσχύει.

* Ὅτι δὲ τὸ ἠθικῶς

καὶ ἐντίμως καὶ δικαίως (ζῆν),

εἶναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα,

ἰσχύει ἢ δὲν ἰσχύει;

Ἰσχύει.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.— ὑγεινοῦ—νοσώδους ἐπίθετ. ἀντὶ ἀφηρημένων οὐσ. (υγείας—νόσου). διολέσωμεν ὑποθ. ἀορ. α' τοῦ διόλλυμι=έντελῶς καταστρέφω. βιωτὸν ῥημ. ἐπίθ. τοῦ ζῶ, ἔζων, ζήσω καὶ βιώσομαι, ἐβίων, βεβίωκα (ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ δύναται ἢ αξιον). που βεβαιωτικὸν μόριον=ἄν δὲν ἀπατώμαι. μοχθηρὸς=ἐπίπονος, κουρασμένος, ἄθλιος. δνίνησιν ἐν. τοῦ δνίνημι (=ὠφελῶ), ὠρέλουν, δνήσω, ὠνησα. ὦ βέλτεστε κοινὸς τρόπος προσφωνήσεως=καλέ μου φίλε. ἐρεῖ μέλλ. τοῦ λέγω. φαίη εὐκτ. ἐν. τοῦ φημί. ταύτη ἐπίρρ. ἀναφ.=εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. εἰσηγεῖ ἐν. τοῦ εἰσηγοῦμαι (β' πρόσ.). διεληλύθαμεν παρακ. τοῦ διέρχομαι=διεξάγω. ἀποκτιννύναι ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀποκτιννυμι (κατὰ τὰ εἰς με ῥ.) καὶ ἀποκτείνω=φονεύω. ταύτῳ κρᾶσις (τὸ αὐτὸ=ταῦτὸ καὶ ταύτῳ).

Συντακτικά.—ἐὰν διολέσωμεν (ὑπόθ.)+βιωτὸν ἡμῖν ἐστίν (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. γιγνόμενον—διαφθειρόμενον ἐπίθ. μετ. ὑπὸ τοῦ ὑγεινοῦ—ὑπὸ τοῦ νοσώδους ποιητικὰ αἷτια. πειθόμενοι τροπ. μετ. τῆς δόξης ἀντικ. τῶν ἐπαϊόντων ἐπίθ. μετ. (γεν. ὑποκ.). ἡμῖν ποιητικὸν αἷτιον. διαφθαρμένου γεν. ἀπόλυτος ὑποθετικῆ. οὐδαμῶς (βιωτὸν ἐστίν ἡμῖν). ὦ ἀντικ. τοῦ λωβᾶσαι. τὸ ἀδικον—τὸ δίκαιον ὑποκ. εἶναι ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ ἠγοῦμεθα ἐξαρτώμενον. ἐκεῖνο ὑποκ. φαυλότερον κατηγ. τοῦ σώματος β' ὄρος συγκρίσεως. ὅ,τι πότε' ἐστὶ ἀναφ. πρότ. ὅ,τι κατηγ. τῶν ἡμετέρων γεν. διαίρ. περὶ δ' ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. οὐδαμῶς (ἠγοῦμεθα φαυλότερον εἶναι), ἀλλὰ τιμιώτερον (ἠγοῦμεθα αὐτὸ εἶναι). ἡμῖν ποιητικὸν αἷτιον. τί ἐροῦσιν ἡμᾶς πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ φροντιστέον ἐξαρτωμένη. ἀλλ' ὅ,τι (ἐρεῖ ἡμᾶς) ὁ ἐπαϊῶν πλαγ. ἐρωτ. πρότ. τί—ἡμᾶς ἀντικ. (ἰδὲ τὴν σύνταξιν τοῦ λέγω τινὰ τι ἀντὶ τοῦ λέγω τινί τι). ὁ εἰς καὶ αὐτῆ ἢ ἀλήθεια ἐπεξηγήσεις τοῦ ἐπαϊῶν. ὥστε σύνδεσις περιόδου παρατακτικῶς. εἰσηγούμενος τροπ. μετ. δεῖν ἀντικ. (εἰδ. ἀπαρ.) ἐκ τοῦ εἰσηγούμενος. φροντίζεις ὑποκ. τοῦ δεῖν. ἡμᾶς ὑποκ. τοῦ φροντίζεις. τῆς δόξης ἀντικ. τῶν πολλῶν γεν. ὑποκ. ἀποκτιννύναι ἀντικ. (τελ

άπαρ.) ἐκ τοῦ οἰοί τ' εἶσιν. δῆλα ταῦτά (ἐστὶ). γὰρ βεβαιωτικῆς σημασίας= βεβαίως. δοκεῖ προσωπ. ρ. ὁ λόγος ὑποκ. εἶναι ἀντικ. (εἶδ. άπαρ.). ὁμοιος κατηγ. τῷ καὶ πρότερον (λεχθέντι λόγῳ) δοτ. ἀντικειμ. εἰς τὸ ὁμοιος. τόνδε σκοπεῖ πρόληψις τοῦ ὑποκ. [σκοπεῖ εἰ ὅδε (ὁ λόγος) εἶτι μένει], δταν τὸ ὑποκείμενον τῆς δευτερευούσης προτ. προληπτικῶς τίθεται ὡς ἀντικ. τῆς κυρίας. εἰ εἶτι μένει πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ. τοῦ σκοπεῖ ἐξαρτωμένη. ὅτι οὐ τὸ ζῆν εἶδ. πρότ. ὡς ἐπεξηγήσεις τοῦ τόνδε. τὸ ζῆν—τὸ εἶ ζῆν ἀντικ. τοῦ περὶ πλείστου ποιητέον (ἐστίν). ἀλλὰ παραχωρητικῆς σημασίας=μάλιστα. ὅτι δὲ τὸ εἶ καὶ καλῶς καὶ δικαίως (ζῆν)... εἶδ. πρότ. ὡς ὑποκ. τοῦ μένει. τὸ εἶ καὶ καλῶς καὶ δικαίως... ὑποκ. τοῦ ἐστὶ. ταῦτόν κατηγ.

Σχήματα λόγου.— ὑγιεινοῦ—νοσώδους (ἀντίθεσις). ἄρα βιωτὸν (εἰρωνεία). φαυλότερον (εἰρωνεία). τὸ ἄδικον λωβᾶται, τὸ δίκαιον δνίνησιν (ἀντίθεσις). πάνυ ἡμῖν οὕτω (ὑπερβατὸν) ἀντὶ οὕτω πάνυ. οἱ πολλοὶ—ὁ εἰς (ἀντίθεσις). εἰσηγεῖ—εἰσηγούμενος (παρήχησις). φαίη γ' ἂν τις (ὑποφορά). ἀλλὰ μὲν δὴ οἰοί τ' εἶσιν (ἀνθυποφορά). τόνδε σκοπεῖ (πρόληψις).

Γνωμικά.—5 οὐκ ἄρα πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαῖων περὶ δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἰς καὶ αὐτῆ ἡ ἀλήθεια». 6. οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εἶ ζῆν».

Πραγματικά.—ἐκεῖνο δηλ. τὴν ψυχὴν. τῶν ἡμετέρων ἐκ τῶν στοιχείων τῆς ζωῆς μας. οὐκ ἄρα... ὁ Σωκρ. ἐξάγει συμπέρασμα ἠθικῆς ἀξίας κατόπιν διαλεκτικῆς συζητήσεως. ἀλήθεια ἡ λέξις ἔχει μεταφυσικὴν σημασίαν, δι' ἧς δηλοῦται ὁ θεὸς διὰ στόματος τοῦ ἐπαίοντος ὁμιλοῦντος. ἐναντίων τῶν ἀδίκων, αἰσχροῶν καὶ κακῶν. ἀλλὰ μὲν δὴ ὁ Σωκρ., μολονότι ἀπέδειξε διαλεκτικῶς ὅτι μόνον ἡ γνώμη τοῦ ἐπαίοντος πρέπει νὰ εἶναι σεβαστῆ, ὅμως ἐπανέρχεται εἰς τὸ προσφιλέθ θέμα τοῦ Κρίτωνος περὶ δόξης τῶν πολλῶν, ἵνα ἐλέγξῃ καὶ ἀποδείξῃ ταύτην καὶ ἐτέρωθεν ὡς σφαλεράν. δῆλα καὶ ταῦτα ὁ Κρίτων δέχεται. ἀλλὰ ὁ καὶ ὑπαινίσσεται καὶ ἄλλα ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησε. οὗτος ὁ λόγος ὁ περὶ τῆς δόξης τῶν πολλῶν, ἂν εἶναι ὁμοιος πρὸς ὅσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἐλέγοντο. ζῆν ὁ ἀπλὸς βίος. εἶ ζῆν ὁ ἠθικὸς βίος, ὅστις ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ κατατείνῃ πᾶς ἄνθρωπος, καλλιεργῶν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν διὰ τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς αὐτογνωσίας. τὸ δὲ εἶ καὶ καλῶς καὶ δικαίως... Δίδεται καὶ ἡ ἐξῆς μετάφρασις «τὸ ἠθικῶς καὶ ἐντίμως ζῆν ἰσοῦται πρὸς τὸ δικαίως ζῆν».

Κρίσεις.— Ὁ σοφὸς Κοραῆς, ἀναφερόμενος εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο. λέγει· «ἂν κατεδικαζόμεν ἄπο τὸ ἄστρον μου νὰ εἶμαι ἄρχων τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ πολίτου, δὲν θὰ ἐπέβαλλον σωματικὰς ποινὰς εἰς τοὺς κακούργους· περιορισμὸς αὐτῶν ἐντὸς μεγάλου λυκείου καὶ διδασχὴ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, πρὸ πάντων τοῦ Πλάτωνος καὶ Πλουτάρχου, ἰδοὺ αἱ μόναι μου κολάσεις· καὶ ἡ πλέον θηριώδης ψυχὴ ἀκούουσα διὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη τῶν λαμπρῶν ἐκείνων διανοιῶν τὰ ἀθάνατα παραγγέλματα θέλει ἀφεύκτως μεταβληθῆ ἀπὸ κακούργου εἰς ἐνάρετον».

Νόημα.—Καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο ὁ Σωκράτης ἐπαγωγικῶς διαλεγόμενος ἐξαναγκάζει τὸν Κρίτωνα νὰ παραδεχθῆ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζῆσῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ νοσηρὸν καὶ διεφθαρμένον σῶμα, ἐφ' ὅσον ἐσφαλμένως θὰ ἠκολούθει τὴν γνώμην τῶν πολλῶν.

Ἄν αὐτὸ ἔχη ἀξίαν διὰ τὸ σῶμα, ὅμως διὰ τὴν ψυχὴν, ἡ ὁποία θεωρεῖται ἀνωτέρα καὶ ὄχι εὐτελεστέρα τοῦ σώματος, ἐπιβάλλεται

περισσότερα προσοχή και μεγαλύτερος σεβασμός της γνώμης τοῦ ἐπαίοντος. Συμπερασματικῶς ὁ Σωκράτης τονίζει ὅτι πρέπει πάντοτε εἰς τὴν ζωὴν μας νὰ ἀκολουθῶμεν τὴν γνώμην τοῦ ἐπαίοντος, διότι αὐτὸς ἐκπροσωπεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδίκων καὶ τῶν ὠραίων καὶ τῶν ἀσχημῶν καὶ τῶν ἐναντίων τούτων, νὰ ἀδιαφορῶμεν δὲ διὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν. Ἐπομένως δὲν εἶναι ὀρθὴ ἢ συμβουλή τοῦ Κρίτωνος περὶ σεβασμοῦ τῆς γνώμης τῶν πολλῶν. Καὶ ἐάν ποτε λεχθῆ, ὅτι ἡ δύναμις τῶν πολλῶν εἶναι ἰκανὴ νὰ θανατώσῃ ἀνθρώπους, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀναγκάζῃ αὐτοὺς νὰ μεταβάλλουν πεποιθήσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξακολουθοῦν πιστεύοντες, ὅτι τὸ μέγιστον ἀγαθὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὄχι ἀπλῶς νὰ ζῆ, ἀλλὰ ἐντίμως καὶ δικαίως νὰ ζῆ.

Τὸ ἠθικῶς ὠραῖον τοῦτο συμπέρασμα υλοθετεῖ ὁ Κρίτων.

Περίληψις.—α) Ἡ συνεχιζομένη περὶ δοξῶν συζήτησις διὰ τοῦ αὐτοῦ παραδείγματος ἀφορῶντος ὅμως εἰς τὴν ψυχὴν πιστοποιεῖ, ὅτι ὀρθαί εἶναι αἱ δόξαι τῶν ἐπαίωντων, οὐδέποτε δὲ τῶν πολλῶν καὶ β) τὸ ἐντίμως καὶ δικαίως ζῆν εἶναι μέγιστον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀγαθὸν κατὰ τὸν Σωκράτην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 9.

ΣΩΚ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογου- Λοιπὸν συμφώνως μὲ ὅσα παραδε-
[μένων] [χόμεθα]

τοῦτο σκεπτέον,
πότερον
δίκαιον (ἐστίν) πειρᾶσθαι
ἐμὲ ἐξιέναι ἐνθένδε
μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων
ἢ οὐ δίκαιον
καὶ ἐάν μὲν φαίνηται

(ὄν) δίκαιον,
πειρώμεθα,
εἰ δὲ μή, ἐῷμεν
ἅς δὲ τὰς σκέψεις
σὺ λέγεις
περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων
καὶ δόξης
καὶ τροφῆς παιδῶν,
(ὄρα), ὦ Κρίτων, μὴ ἦ
ὡς ἀληθῶς
ταῦτα σκέμματα
τῶν ῥαδίως ἀποκτινύντων
καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν

εἰ οἱοί τ' ἦσαν,
ξὺν οὐδενὶ νῶ,
τούτων τῶν πολλῶν.

τὸ ἐξῆς πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν,
ποῖον ἐκ τῶν δύο δηλαδὴ
(εἶναι) δίκαιον νὰ προσπαθῶ
ἐγὼ νὰ ἐξέλθω ἀπ' ἐδῶ,
ἐὰν δὲν ἐπιτρέπουν οἱ Ἀθηναῖοι,
ἢ δὲν (εἶναι) δίκαιον
καὶ ἐάν μὲν ἀποδειχθῆ (ἐκ τῆς ἐξ-
[ετάσεως])

(ὅτι εἶναι) δίκαιον,
ἅς προσπαθῶμεν (νὰ τὸ πράττωμεν),
ἄλλως, ἅς (τὸ) ἀφήσωμεν
αἱ δὲ σκέψεις, τὰς ὁποίας
σὺ ἀναπτύσσεις
καὶ περὶ δαπάνης χρημάτων
καὶ περὶ (κοινῆς) γνώμης
καὶ περὶ ἀνατροφῆς τέκνων,
(πρόσεχε), Κρίτων, μήπως εἶναι
εἰς τὴν πραγματικότητα
αὐτὰ σκέψεις
ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μὲ ἐλαφρὰν τὴν
[συνείδησιν] θανατώνουν,
καὶ οἱ ὅποιοι θὰ ἐπανεφέρουν
[εἰς τὴν ζωὴν ἀσφαλῶς,
ἐάν ἤμποροῦσαν,
ἀνευ οὐδεμιᾶς σκέψεως,
δηλαδὴ ἐκείνων τῶν πολλῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος
οὕτως αἰρεῖ,
(δρα), μὴ ἡμῖν
οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ

ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν,

πότερον
δίκαια πράξομεν
καὶ χρήματα τελοῦντες
τούτοις τοῖς ἐξάξουσιν
ἐμὲ ἐνθένδε
καὶ χάριτας (ἔχοντες),
καὶ αὐτοὶ
ἐξάγοντές τε

καὶ ἐξαγόμενοι,

ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν
ποιῶντες πάντα ταῦτα
κἂν φαινώμεθα
ἀδिका αὐτὰ ἐργαζόμενοι,

(δρα), μὴ οὐ δέη
ὑπολογίζεσθαι οὐτ'
εἰ δεῖ ἀποθνήσκειν
παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας
οὔτε (εἰ δεῖ)
πάσχειν ὀτιοῦν ἄλλο
πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς
λέγειν, ὦ Σώκρατες
δρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩΚ. Σκοπῶμεν, ὦ ἄγαθέ
κοινῇ καὶ εἰ ἴτη
ἔχεις ἀντιλέγειν
ἐμοῦ λέγοντος,
ἀντίλεγε,
καὶ σοι πείσομαι·
εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη,
ὦ μακάριε, λέγων
μοι πολλάκις
τὸν αὐτὸν λόγον
ὥς χρή
ἀπιέναι ἐμὲ ἐνθένδε

Ἐπειδὴ ὁμῶς ἡ λογικὴ
ἔτσι ἐπιβάλλει,
(πρόσεχε), μήπως ἡμεῖς
τίποτε ἄλλο δὲν πρέπει νὰ
ἐξετάζωμεν
παρὰ ἐκεῖνο ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον
[τώρα δὰ ἐλέγομεν,
ποῖον ἐκ τῶν δύο δηλαδή,
θὰ κάμωμεν δικαίαν πράξιν
καὶ χρήματα ἂν πληρώνωμεν
εἰς αὐτούς, οἱ ὅποιοι θὰ φυγαδεύσουν
ἐμὲ ἀπ' ἐδῶ,
καὶ εὐγνωμοσύνην (ἂν ὀφείλωμεν),
καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι,
ἂν συνεργουῖμεν εἰς τὴν φυγάδευσίν
(μου),

καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἂν ἐπιτρέπω
(εἰς ἄλλους) τὴν φυγάδευσιν,
ἢ ἀληθῶς θὰ διαπράξωμεν ἀδικίαν;
ἂν κάμωμεν δλα αὐτὰ
καὶ ἂν ἀποδειχθῇ,
ὅτι αὐτὰ, τὰ ὅποια ἐπιδιώκομεν
νὰ κάμωμεν, εἶναι ἀδिका,
(πρόσεχε), μήπως δὲν πρέπει
νὰ λογαριάζωμεν οὔτε,
ἐὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ θανατωθῶμεν,
μένοντες ἐδῶ καὶ ἀδρανοῦντες,
οὔτε (ἐὰν εἶναι ἀνάγκη)
νὰ πάθωμεν ὀτιδήποτε ἄλλο
προκειμένου νὰ ἀδικήσωμεν.
Ὅρθῶς μὲν μοῦ φαίνεται,
ὅτι ὀμιλεῖς, Σωκράτη·
κύτταξε ὁμῶς, τί νὰ κάμωμεν.
Ἄς ἐξετάσωμεν, καλὲ μοι φίλε,
ἀπὸ κοινοῦ καί, ἂν κάπου
ἤμπορῆς νὰ φέρης ἀντίρρησιν,
καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ ὀμιλῶ,
φέρε τὴν ἀντίρρησίν σου,
καὶ θὰ πεισθῶ εἰς σέ
ἄλλως, παῦσε πλέον,
καλότυχε, νὰ ἐπαναλαμβάνης
εἰς ἐμὲ πολλάς φορές
τὸν ἴδιον λόγον,
ὅτι δηλαδή πρέπει
νὰ ἀπέλθω ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ

ἀκόντων Ἀθηναίων
ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιῶμαι
πεῖσαι σε
πράττειν ταῦτα,
ἀλλὰ μὴ ἕκοντος.
Ὅρα δὲ δὴ τὴν ἀρχὴν
τῆς σκέψεως,
ἐάν σοι
ικανῶς λέγεται,
καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι
τὸ ἐρωτώμενον,
ἢ ἂν μάλιστα οἶη.
ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

παρὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀθηναίων
διότι ἐγὼ ἀποδίδω μεγάλην σημασίαν
εἰς τὸ νὰ σὲ πείσω
νὰ πράττω αὐτὰ
καὶ ὄχι παρὰ τὴν θέλησιν σου.
Ἄλλὰ πρόσεχε λοιπὸν τὴν βάσιν
τῆς ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος,
ἐάν κατὰ τὴν κρίσιν σου
ὀρθῶς τίθεται,
καὶ προσπάθησε νὰ ἀπαντᾷς
εἰς τὴν ἐρώτησίν (μου),
καθ' ὃν τρόπον ἀκριβῶς νομίζεις.
Μάλιστα, θὰ προσπαθῆσω.

Γραμματικά—Σημασιολογικά.—ὁμολογουμένων μετ. ἐνεστ. τοῦ ὁμολογοῦμαι (ὁμολογούμενα=συμφωνηθέντα, παραδεχθέντα). σκεπτέον ρημ. ἐπιθ. τοῦ σκοπῶ (=δεῖ σκοπεῖν)=ἐξετάζω. πειρᾶσθαι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ πειράσομαι -ῶμαι=προσπαθῶ. ἐξιέναι ἀπαρ. ἐνεστ. τοῦ ἐξέρχομαι. ἀφιέντων μετ. ἐνεστ. τοῦ ἀφήμι, ἀφήν, ἀφήσω, ἀφήκα, ἀφείκα, ἀφείκειν. πειρώμεθα ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ πειρῶμαι. ἐῶμεν ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ εἶω -ῶ=ἀφήνω. σκέμμα=σκέψις, θεωρία. ἢ ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ εἶμι. ἀποκτινύντων μετ. ἐνεστ. τοῦ ἀποκτινύμι (ὕς—ὑσα—ὕν)=φονεύω. ἀναβιωσκομένων μετ. ἐνεστ. τοῦ ἀναβιώσκομαι (ἀποθ. μεταβ.)=ἐπαναφέρω εἰς τὴν ζωὴν, ἀνεβιωσκόμην, ἀνεβιωσάμην. ξύν=σύν. ἐξάξουσι μετ. μέλλ. τοῦ ἐξάγω. δέη ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ δεῖ. ἡσυχίαν ἄγω=εἶμαι ἐκ φύσεως ἡσυχος, ἀδρανῶ. δτιοῦν ἀναφ. ἀντων. (ὄτισσοῦν—ἡτισσοῦν—ὄτιοῦν) ἀορίστου ἐμφάσεως. δρωμεν ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ δρώω -ῶ. σκοπῶμεν ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ σκοπῶ. ὦ γαθὲ=ὦ ἀγαθὲ (ἀφαίρεσις) ἠπίας προσφωνήσεως καὶ συμβουλῆς. πη τοπικὸν ἐπίρρ.=κάπου. πείσομαι μέλλ. τοῦ πείθομαι. παῦσαι προστ. ἀορ. ἀ' τοῦ παύομαι. ἀκόντων ἐπιθ. γ' (ἄκων—ἄκουσα—ἄκον). πειρῶ προστ. ἐνεστ. τοῦ πειρῶμαι. ἢ ἀναφ. ἐπίρρ.=ὄπως. οἶη ὑποτ. ἐνεστ. τοῦ οἶομαι (β' πρόσ.)=νομίζω.

Συντακτικά.—ἐκ τῶν ὁμολογουμένων ἐμπρόθ. διορ. συμφωνίας (ἐπιθ. μετ.). σκεπτέον ἐνν. (ἐστὶν ἡμῖν)=δεῖ ἡμᾶς σκοπεῖν. πότερον ἢ οὐ δίκαιον διμελῆς πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ σκεπτέον ὡς ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοῦτο. πειρᾶσθαι ὑποκ. τῆς ἀπροσ. φράσεως δίκαιόν (ἐστι). ἐμὲ ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐξιέναι ἀντικ. (τελ. ἀπαρ.). μὴ ἀφιέντων γεν. ἀπόλυτος ὑποθ. ἐάν φαίνεται (ὑπόθ.)+πειρώμεθα (ἀπόδ.) ὑποθ. λόγος δ' εἶδους δηλῶν τὸ προσδοκώμενον. ὃν ἐννοουμένη κατηγ. μετ. δίκαιον κατηγ. πειρώμεθα—ἐῶμεν βουλευτικαὶ ὑποτακτικαί. δς σκέψεις (=αἱ δὲ σκέψεις, δς σὺ λέγεις). περὶ ἀναλώσεως ἐμπρόθ. διορ. ἀναφορᾶς. μή... ἢ ἐνδοιαστικὴ πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμένου (ὄρα). ταῦτα ὑποκ. σκέμματα κατηγ. ἀποκτινύντων—ἀναβιωσκομένων ἐπιθ. μετ. εἰ οἱοί τ' ἦσαν (ὑπόθ.)+(ἀνεβιώσκοντο ἂν) λανθάνουσα ἀπόδ.=ὑποθ. λόγος β' εἶδους δηλῶν τὸ ἀπραγματοποίητον. ξύν οὐδενὶ νῶ ἐμπρόθ. διορ. τρόπου εἰς τὸ ἀποκτινύντων. τῶν πολλῶν ἐπεξήγησις. ἡμῖν ποιητικὸν αἷτιον. ἐπειδή... αἰρεῖ αἰτιολ. πρότ. μὴ σκεπτέον ἢ ἐνδοιαστικὴ πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ὄρα. ἢ ὅπερ... β' ὄρος συγκρίσεως πότερον... ἢ διμελῆς πλαγία ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκεπτέον ἐξαρτωμένη ὡς ἐπεξήγησις τοῦ ἢ ὅπερ ἐλέγομεν. δίκαια σύστοιχον ἀντικ. τελούντες—ἐξάγοντες—ἐξαγόμενοι—ποιοῦντες ὑποθ. μετ. χρήματα—τούτοις ἀντικ. τοῖς ἐξάξουσι ἐπιθ. μετ. αὐτοῖ κατηγ. διορ. τοῦ ὑποκ. (ἡμεῖς). ἐξαγόμενοι=ἀντί

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Σωκράτης δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν λῆψιν μονομεροῦς ἀποφάσεως ἐπὶ τοῦ πρακτέου, ἀλλὰ θὰ ἤθελεν ἢ ἀπόπειρα ἢ μὴ τῆς δραπετεύσεως νὰ τύχη τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Κρίτωνος, ζητεῖ παρ' αὐτοῦ νὰ ἀπαντᾷ εἰς πᾶσαν ὑποβαλλομένην ἐρώτησιν.

Περίληψις.— Ὁ Σωκράτης προτείνει νὰ ἐξετασθῇ, ἂν ἡ περὶ ἀποδράσεως πρότασις τοῦ Κρίτωνος εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς περὶ δικαίου ἀρχὰς ἢ ὄχι, ὁπότε ἀναλόγως θὰ ἀπεφάσιζε περὶ τοῦ πρακτέου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10.

ΣΩΚ. Φαμέν
οὐδενὶ τρόπῳ
ἀδικητέον εἶναι
ἐκόντας,
ἢ τινὶ μὲν τρόπῳ
ἀδικητέον,
τινὶ δὲ οὐ;
ἢ οὐδαμῶς
τὸ ἀδικεῖν γε
οὔτε ἀγαθὸν
οὔτε καλόν (ἐστίν),
ὡς πολλάκις ἡμῖν
καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ
ὠμολογήθη;—
ὅπερ
καὶ ἄρτι ἐλέγετο—
ἢ πᾶσαι ἐκεῖναι
αἰ πρόσθεν ὠμολογίαι
ἐν τῷ χίσδε τῷ ὀλίγαις ἡμέραις
ἡμῖν ἐκκεχυμένα εἰσί,
καὶ ἄρα,
ὦ Κρίτων, πάλαι
τηλικοῖδε
γέροντες ἄνδρες
διαλεγόμενοι
σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους
ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς
οὐδὲν διαφέροντες παίδων;
ἢ παντὸς μᾶλλον
οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε
ἐλέγετο ἡμῖν,
εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ
εἴτε μή,
καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς
πάσχειν ἔτι
χαλεπώτερα τῶνδε

Παραδεχόμεθα
ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον
πρέπει νὰ ἀδικῶμεν
ἐκ προθέσεως,
ἢ ἄλλοτε μὲν
πρέπει νὰ ἀδικῶμεν,
ἄλλοτε δὲ ὄχι;
ἢ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν
ἢ ἀδικία τοῦλάχιστον
οὔτε ἠθικὸν
οὔτε τίμιον (εἶναι),
ὅπως πολλάς φορές ἀπὸ ἡμᾶς
καὶ εἰς τὸ παρελθόν
ἔγινε παραδεκτόν;—
πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀκριβῶς
καὶ πρὸ ὀλίγου ἐλέγετο—
ἢ ὅλαι ἐκεῖναι
αἰ προηγούμεναι συμφωνίαι
κατ' αὐτὰς ἐδῶ τὰς ὀλίγας ἡμέρας
ἀπὸ ἡμᾶς ἔχουν λησμονηθῆ,
καί, ὅπως φαίνονται τὰ πράγματα,
Κρίτων, ἀπὸ πολὺν καιρὸν
εἰς τόσον μεγάλην ἡλικίαν,
δηλαδὴ γέροντες ἄνθρωποι,
ἐνῶ συνεζητοῦμεν
σοβαρῶς μεταξύ μας,
δὲν ἀντελήφθημεν
ὅτι οὐδόλως διαφέρομεν ἀπὸ παιδιᾶ;
ἢ ἀναντιρρήτως
ἔτσι εἶναι, ὅπως ἀκριβῶς τότε
ὑπεστηρίζετο ἀπὸ ἡμᾶς,
εἴτε (τὸ) παραδέχονται οἱ πολλοὶ
εἴτε ὄχι,
καὶ εἴτε εἶναι ἀνάγκη ἡμεῖς
νὰ ὑποστῶμεν ἀκόμη
βαρυτέρας ποινὰς ἀπὸ τὰς παρούσας

εἴτε καὶ πραότερα,
ὅμως τὸ ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι
καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν
τυγχάνει ὄν
παντὶ τρόπῳ ;

φαμέν ἢ οὐ ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩΚ. Οὐδαμῶς ἄρα
δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩΚ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα
(δεῖ) ἀνταδικεῖν,

ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται,

ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς
δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩΚ. Τί δὲ δὴ (λέγεις) ;

δεῖ κακουργεῖν,

ὦ Κρίτων, ἢ οὐ ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ, δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩΚ. Τί δὲ (λέγεις) ;

δίκαιόν (ἐστίν) ἢ οὐ δίκαιον
ἀντικακουργεῖν

κακῶς πάσχοντα,

ὡς οἱ πολλοὶ φασιν ;

ΚΡ. Οὐδαμῶς (δίκαιόν ἐστίν).

ΣΩΚ. Τὸ γὰρ κακῶς ποιεῖν

ἀνθρώπους που

οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩΚ. Οὔτε ἄρα δεῖ

ἀνταδικεῖν

οὔτε κακῶς ποιεῖν

οὐδένα ἀνθρώπων,

οὐδ' ἂν πάσχη

ὄτιοῦν ὑπ' αὐτῶν.

καὶ ὄρα, ὦ Κρίτων,

καθομολογῶν ταῦτα,

ὅπως μὴ ὁμολογῆς

παρὰ δόξαν.

οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ

καὶ δοκεῖ

καὶ δόξει

ταῦτα.

οἷς οὖν οὕτω δέδοκται

ε

εἴτε καὶ ἐλαφρότερας,

ὅμως ἢ ἀδικία διὰ τὸν ἀδικοῦντα

καὶ κακὴ καὶ ἐπονείδιστος

συμβαίνει νὰ εἶναι

εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ;

(Τὸ) παραδεχόμεθα ἢ ὄχι ;

(Τὸ) παραδεχόμεθα.

Εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν λοιπὸν

πρέπει νὰ ἀδικῶμεν.

Ὅχι βεβαίως.

Οὔτε καὶ ἂν ἀδικῆται (κανεῖς) λοιπὸν

(πρέπει) νὰ ἀνταποδίδῃ τὴν ἀδικίαν,

ὅπως οἱ πολλοὶ φαντάζονται,

ἐπειδὴ βέβαια εἰς οὐδεμίαν περίπτω-

πρέπει νὰ ἀδικῆ (κανεῖς). [σιν

Δὲν φαίνεται (ὅτι πρέπει ν' ἀνταδικῆ).

Τότε λοιπὸν τί (λέγεις) ;

Πρέπει νὰ κάμνῃ (κανεῖς) κακόν,

Κρίτων, ἢ ὄχι ;

Δὲν πρέπει βέβαια, Σωκράτη.

Ἄλλὰ τί (λέγεις) ;

(Εἶναι) δίκαιον ἢ δὲν (εἶναι) δίκαιον

νὰ ἀνταποδίδῃ (κανεῖς) τὸ κακόν,

ὅταν κακοποιῆται,

ὅπως οἱ πολλοὶ ἰσχυρίζονται ;

Οὐδόλως (εἶναι δίκαιον).

Διότι τό νὰ κακοποιῆ (κανεῖς)

ἀνθρώπους, ἂν δὲν ἀπατῶμαι,

οὐδόλως διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀδικίαν.

Ὅρθῶς λέγεις.

Ἐπομένως οὔτε πρέπει

νὰ ἀνταποδίδῃ (κανεῖς) τὴν ἀδικίαν

οὔτε νὰ κακοποιῆ

κανένα ἐκ τῶν ἀνθρώπων,

οὔτε καὶ ἂν ἀκόμα πάσχη

οἶονδήποτε κακὸν ἀπὸ αὐτοῦς.

Καὶ πρόσεχε, Κρίτων,

ἐνῶ παραδέχεσαι τελείως αὐτά,

μήπως (τὰ) παραδέχεσαι

παρὰ τὰς πεποιθήσεις σου.

Διότι γνωρίζω ὅτι πολλοὶ ὀλίγοι

καὶ πιστεύουν

καὶ θὰ πιστεύουν (εἰς τὸ μέλλον)

εἰς αὐτὰς (τὰς ἠθικὰς ἀξίας).

Εἰς ὅσους λοιπὸν ἔτσι φαίνονται

καὶ οἷς μή,
τούτοις οὐκ ἔστι
κοινὴ βουλή,
ἀλλὰ ἀνάγκη (ἐστὶ) τούτους
καταφρονεῖν ἀλλήλων,
ὄρωντας
τὰ βουλευόμενα ἀλλήλων.
σκόπει οὖν δὴ
καὶ σὺ εὖ μάλα
πότερον
κοινωνεῖς (τῆς βουλῆς)
καὶ ξυνδοκεῖ σοι
καὶ ἀρχόμεθα βουλευόμενοι
ἐντεῦθεν,
ὥς
οὐδέποτε
ὀρθῶς ἔχοντος
οὔτε τοῦ ἀδικεῖν
οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν
οὔτε, κακῶς πάσχοντα,
(τοῦ) ἀμύνεσθαι,
ἀντιδρώντα κακῶς,
ἢ ἀφίστασαι
καὶ οὐ κοινωνεῖς
τῆς ἀρχῆς;
ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι
καὶ νῦν ἔτι
οὕτω δοκεῖ,
σοὶ δὲ εἴ πη ἄλλη
δέδοκται,
λέγε καὶ δίδασκε.
εἰ δ' ἐμμένεις
τοῖς πρόσθεν,
ἄκουε τὸ μετὰ τοῦτο.
ΚΡ. Ἄλλ' ἐμμένω τε
καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.
ΣΩΚ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο,
μᾶλλον δ' ἐρωτῶ·
πότερον
ἂν τις ὁμολογήσῃ
τῷ, δίκαια ὄντα,
ποιητέον
ἢ ἐξαπατητέον;
ΚΡ. Ποιητέον.

καὶ εἰς ὅσους δὲν (φαίνονται ἔτσι),
εἰς αὐτούς δὲν ὑπάρχει
ταυτότης ἀντιλήψεων,
ἀλλ' (εἶναι) ἀνάγκη αὐτοῖ
νὰ καταφρονεῖν ὁ εἰς τὸν ἄλλον,
ἀποβλέποντες
οἱ μὲν εἰς τὰς σκέψεις τῶν ἄλλων.
Σκέψου λοιπὸν τώρα
καὶ σὺ πολὺ καλά,
ποῖον ἐκ τῶν δύο:
συμμερίζεσαι (αὐτὰς τὰς ἰδέας)
καὶ συμφωνεῖς
καὶ τότε νὰ ἀρχίσωμεν νὰ σκεπτῶ-
ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἠθικὴν ἀρχήν, [μεθα
διότι δηλαδὴ κατὰ τὴν γνώμην μας
εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν
εἶναι (ἠθικῶς) ὀρθὸν
οὔτε τὸ νὰ ἀδικῆ (κάνεις)
οὔτε τὸ νὰ ἀνταποδίδῃ τὴν ἀδικίαν
οὔτε, ἐὰν κακοποιῆται,
(τὸ) νὰ ὑπερασπίζῃ τὸν ἑαυτὸν του,
ἀνταποδίδων τὸ κακόν,
ἢ διαφωνεῖς
καὶ δὲν συμμερίζεσαι
(αὐτὴν) τὴν (ἠθικὴν) ἀρχήν;
Διότι ἐγὼ μὲν καὶ προηγουμένως
καὶ τώρα ἀκόμη
αὐτὴν τὴν γνώμην ἔχω,
σὺ δὲ, ἂν ἄλλως πως
σκέπτεσαι,
λέγε καὶ διαφώτισέ (με).
Ἐὰν ὁμως μένῃς σταθερὸς
εἰς τὰ προηγουμένως (παραδε-
ἄκουε τὸ ἐπόμενον. [χθέντα),
Μάλιστα καὶ σταθερὸς μένω
καὶ συμφωνῶ· λέγε λοιπὸν.
Λέγω λοιπὸν πάλιν τὸ ἐπόμενον,
ἢ μᾶλλον ἐρωτῶ·
ποῖον ἐκ τῶν δύο:
ὅσα τυχὸν συμφωνήσῃς κάνεις
μὲ κάποιον, ὅτι εἶναι δίκαια,
πρέπει νὰ (τὰ) πράττῃ
ἢ πρέπει νὰ ἐξαπατᾷ;
Πρέπει νὰ (τὰ) πράττῃ.